

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΛΙΒΑΔΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΧΘΕΣ - ΣΗΜΕΡΑ - ΑΥΡΙΟ) **Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ (ΝΟΙΚΟΚΥΡΟΣΠΙΤΟΥ) ΒΑΣΚΑΛΗ**

Τάσσος Ν. Δίκας, αρχιτέκτονας
ομότιμο μέλος ΤΕΕ, πρ. πρόεδρος του Συλλόγου
Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης «Γεωργάκης Ολύμπιος»

Στη μνήμη
του πατέρα μου Νικολάου Αν. Δίκα
το γένος Αννέτας Κων. Χατζηγιαννούλη
(Λιβάδι 1905 - Θεσσαλονίκη 1994)

Αρχιτεκτονική παράδοση και συλλογική μνήμη

Η αρχιτεκτονική παράδοση κάθε τόπου είναι συνυφασμένη με την ίδια την ιστορική του διαδρομή. Αποτελεί συστατικό του πολιτιστικού περιβάλλοντος, που με τη σειρά του είναι το ίδιο περιβάλλον ζωής κάθε οικιστικού συνόλου κάθε πόλης κάθε χωριού. Περιλαμβάνει περισσότερα χαρακτηριστικά όσο μεγαλύτερο σε βάθος χρόνου είναι το παρελθόν του.

Πιθανόν, όσες περισσότερες διακυμάνσεις έχει η ιστορική του διαδρομή.

Στην διαδρομή αυτή της αρχιτεκτονικής παράδοσης του κάθε οικιστικού συνόλου είναι αποτυπωμένες συλλογικές μνήμες, στο ιστορικό κέντρο, στους οικιστικούς του πυρήνες, στις ιστορικές γειτονίες, σε κάποια σηματοδοτημένα μνημεία, τοπόσημα ή μεμονωμένα κτίσματα.

Φ1. Νοικοκυρόσπιτο (Αρχοντικό) Βασκαλή, Πρόσοψη (νοτιοανατολικά) και είσοδος, πετρόκτιστος νοτιοανατολικός περίβολος, και στο άκρο το εξωτερικό WC

Κοινωνική διαδρομή

Η ιστορική διαδρομή του αρχιτεκτονικού και δομημένου γενικότερα περιβάλλοντος, του Λιβαδίου στην προκειμένη περίπτωση, αποτυπώνει και εκφράζει άμεσα ή έμμεσα, ευδιάκριτα ή όχι, όλη την κοινωνική διαδρομή του, τις ίδιες τις γενικότερες πολιτικές, οικονομικές, παραγωγικές και ευρύτερες συγκυρίες, που σηματοδότησαν μικρότερες ή μεγαλύτερες τομές συνέχειες και ασυνέχειες.

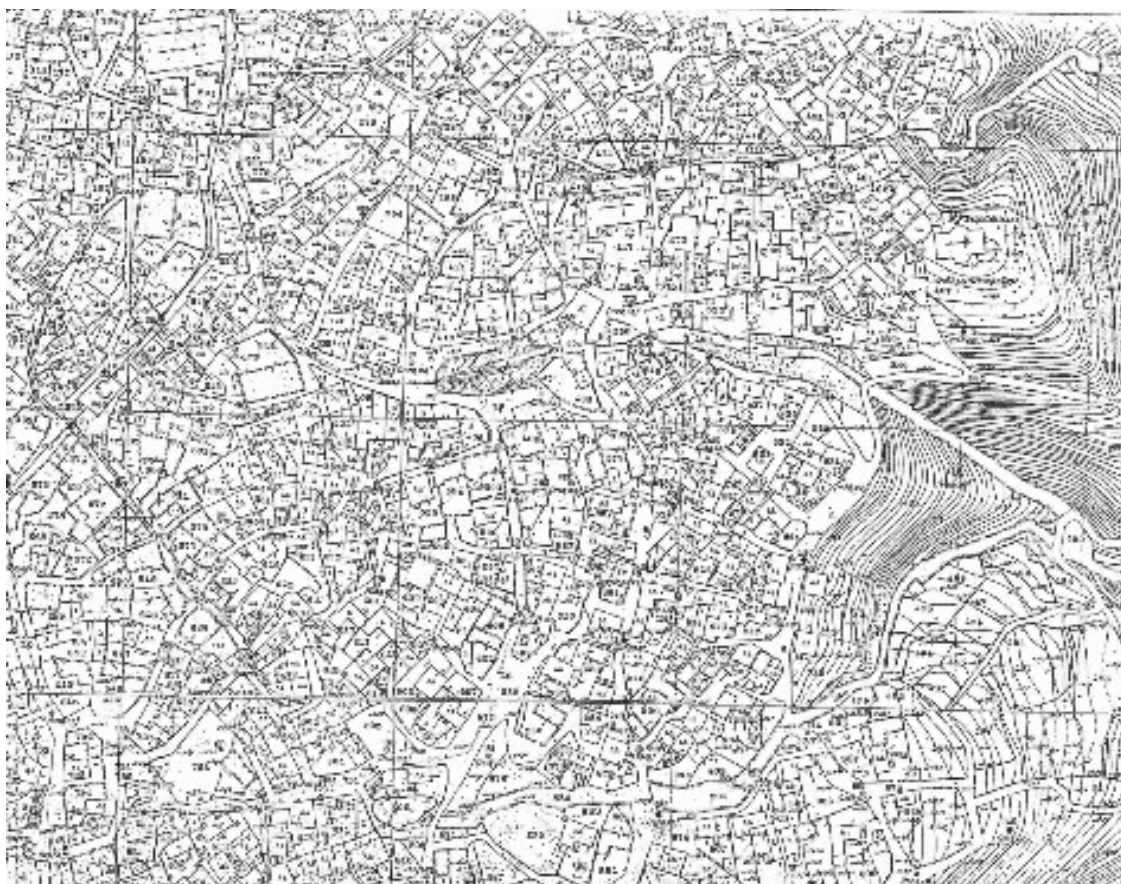
Φ2. Το Λιβάδι Ολύμπου, απλωμένο στη βάση του Τίταρου, στην πλαγιά της Σάπκας.

Η βασική τομή

Βασική τομή για το δομημένο και αρχιτεκτονικό περιβάλλον του Λιβαδίου και ταυτόχρονα τραυματική μνήμη και βίωμα για όλους τους Λιβαδιώτες, υπήρξε ο εμπρησμός από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής το 1943 που κατέστρεψε το 50% περίπου των κατοικιών του.

Για την παραπάνω βίαιη ιστορική στιγμή του Τόπου έγραψαν, αρκετοί συμπατριώτες όπως ο Κώστας Προκόβας στα «Παιδιά τα Μνημοσύνης», ο Τάσος Καζλάρης στις «Ρίζες μου» και πολλοί άλλοι, που αποτελεί αυτοτελές ανθρώπινο, ιστορικό και κοινωνικό κεφάλαιο για μία ξεχωριστή ιστορική, κοινωνιολογική, πολιτική και πολιτισμική εκδήλωση, που περιλαμβάνει και τα τραυματικά κεφάλαια της κατοχής και του εμφυλίου.

Όπου χάνονται ζωές, και τραυματίζονται ανθρώπινες ψυχές είναι προφανές ότι η προσέγγιση των λοιπών πτυχών εξ ορισμού έρχονται σε δεύτερη κλίμακα, και μπορούν να προσεγγισθούν όταν ο χρόνος μπορεί και υποβοηθά την νηφαλιότητα της σκέψης και η μνήμη γίνεται συστατικό θέλησης για μία καλύτερη ζωή των κοινωνιών, αποφεύγοντας λάθη του παρελθόντος.

Σ3. Χάρτης: Υπουργείο Ανοικοδομήσεως, Διεύθυνση Πολεοδομίας, Λιβάδι Ελασσόνας, Εκτέλεσης Κ. Παρθενιάδη, Ιανουάριος 1950, Κλίμακα 1:1000, 2/2, (σ.σ. 2^ο Τμήμα Χάρτη, Νότιο)

Οι επιπτώσεις

Ο εμπρησμός των κατοικιών, έσβησε προσωπικά, οικογενειακά, περιουσιακά στοιχεία, κειμήλια, και αρχεία, οικιακό εξοπλισμό και δημοτικά αρχεία, έσβησε απτές πτυχές και απτές μνήμες όπως είναι γεμάτος ως χώρος ζωής μιας οικογένειας ένα σπίτι.

Έσβησε σε μεγάλο βαθμό την μέχρι τότε αυθεντική υπόσταση της συνολικής αρχιτεκτονικής δομής και συνέχειας στο μέχρι τότε ομοιογενές και συνεκτικό δομικά οικιστικό σύνολο Λιβαδίου, αυτού του χαρακτηριστικού βλάχικου χωριού που λόγω μεγέθους ουσιαστικά αποτελούσε κωμόπολη.

Ταυτόχρονα ξέκοψε αρκετές οικογένειες από τη γενέτειρά τους, στο βαθμό που ήδη είχαν μετακινηθεί και μεταναστεύσει σε άλλα αστικά κέντρα Αθήνα, Λάρισα, Κατερίνη, Θεσσαλονίκη, Ελασσόνα κλπ αλλά και στο εξωτερικό.

Πολλοί Λιβαδιώτες της διασποράς δεν μπόρεσαν να κρατήσουν και να διατηρήσουν την σχέση που η αμεσότητα της ύπαρξης μιας οικίας δημιουργεί με τον τόπο, λόγω αδυναμίας επανακατασκευής τους, όπως και μέχρι τότε κάτοικοι του Λιβαδίου, που αποφάσισαν ή αναγκάστηκαν να μετακινηθούν αλλού και λόγω των γενικότερων πολιτικών συγκυριών της εποχής.

Σ4. Χάρτης: Υπουργείο Ανοικοδομήσεως, Διεύθυνση Πολεοδομίας, Λειβάδι Ελασσόνας, Εκτέλεσης Κ. Παρθενιάδη, Ιανουάριος 1950, Κλίμακα 1:1000, 2/2, (σ.σ. 2^ο Τμήμα Χάρτη, Νότιο)

Η πλήρης αποτύπωση της οικιστικής πραγματικότητας της δεκαετίας του '40 μετά και τον εμπρησμό

Η οικιστική πραγματικότητα που παρουσιάζει το Λιβάδι, ως οικισμός λίγα χρόνια μετά τον εμπρησμό αποτυπώνεται με σαφήνεια τον Ιανουάριο του 1950, τοπογραφικό διάγραμμα σε κλίμακα 1 προς 1000, που δημιούργησε το τότε Υπουργείο Ανοικοδομήσεως, Διεύθυνση Πολεοδομίας, αποστέλλοντας στο Λιβάδι ειδικευμένο τοπογραφικό συνεργείο με υπεύθυνο τον Κ. Παρθενιάδη. Περιλαμβάνει λεπτομερή όλου του οικιστικού συνόλου, με συντεταγμένες, υψομετρικές καμπύλες, με αποτύπωση των δρόμων του οικισμού, όλων των οικιών και ιδιοκτησιών (κατεστραμμένων και μη).

Μια τέτοια κοστοβόρα ενέργεια λεπτομερούς αποτύπωσης, λίγα χρόνια μετά και τον εμπρησμό από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής, με της ευθύνη του τότε αρμόδιου Υπουργείου Ανοικοδομήσεως πιθανότατα έγινε με αποστολή πολυμελούς τοπογραφικού συνεργείου, λόγω του μεγέθους του οικιστικού συνόλου, του ανάγλυφου του εδάφους, του πυκνοκατοικημένου οικισμού του Λιβαδίου σε συνδυασμό με τον εκτεταμένο εμπρησμό του 50% των οικιών. Η επιστημονική μεθοδολογία του χάρτη προκύπτει από τη πληρότητα των στοιχείων που καταγράφει. Περιλαμβάνει συντεταγμένες, με υψομετρικές καμπύλες, και υψόμετρα, ακριβή αρίθμηση όλων των ιδιοκτησιών (947 τον αριθμό) και χαρακτηρισμού κύριων και βοηθητικών κτισμάτων. Ουσιαστικά αποτελεί κτηματολογικό Χάρτη της εποχής που προφανώς έγινε σε συνεργασία και με την τότε τοπική αυτοδιοίκηση του Λιβαδίου, προκειμένου να προσδιορισθούν οι ιδιοκτησίες.

Στις αριθμημένες ιδιοκτησίες, αποτυπώνονται οι κύριοι και βοηθητικοί χώροι των λιθόκτιστων κατοικιών, μονώροφες ή διώροφες. Τα κατεστραμμένα και ερειπωμένα σπίτια αποτυπώνονται μέσα από το ειδικό περίγραμμα αποτύπωσής τους με διδυμη γραμμή, εξωτερικά συνεχόμενη και εσωτερικά διακεκομμένη) επιβεβαιώνουν την πυκνότητα και την έκταση της εμπρηστικής καταστροφής εκείνης έξη (6) χρόνια μετά.

Στο ενδεικτικό τοπογραφικό απόσπασμα της περιοχής της Εκκλησίας της Παναγίας, στη συνέχεια, φαίνονται όλες οι σχετικές απεικονίσεις, δρόμων και οικοπέδων και των κτισμάτων που περιβάλουν την εκκλησία, με χαρακτηριστικά μάλιστα “βελάκια” που προσδιορίζουν το που ανήκει το κάθε βοηθητικό κτίσμα. Στο κάθε οικόπεδο αριθμητικοί προσδιορισμοί οικοπέδων (στην περιοχή της Παναγίας η αύξουσα αρίθμηση που έχει ξεκινήσει από το Βορειότερο άκρο έχει καταμετρήσει περισσότερα από «200» . Απεικονίζονται τα κύρια κτίσματα (ισόγεια “Λ” και ημιυπόγειο και ανώγειο-διώροφα με ένδειξη “ΛΔ”) και βοηθητικά κτίσματα (με ένδειξη “λ”). Προσδιορίζονται με τελεία και κύκλο και αύξουσα αρίθμηση τα υψομετρικά σημεία και με πλάγια γραφή σε παρένθεση η ένδειξη του υψομέτρου. Ενδεικτικά πχ η εκκλησία σύμφωνα με την αποτύπωση βρίσκεται σε υψόμετρο (1201,29), ενώ το 204 οικόπεδο ανήκει σ αυτήν. Εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι πολλά σπίτια Βόρεια της εκκλησίας είχαν καταστραφεί από τον κατοχικό εμπρησμό του 1943 (Περίγραμμα κτίσματος με δίδυμη γραμμή συνεχόμενη εξωτερικά και διακεκομμένη εσωτερικά) που δεν είχαν ακόμη ανοικοδομηθεί.

Σ5. Απόσπασμα Χάρτη: Υπουργείο Ανοικοδομήσεως, Διεύθυνση Πολεοδομίας, Λεβάδι Ελασσόνας, Εκτέλεσης Κ. Παρθενιάδη, Ιανουάριος 1950, Κλίμακα 1:1000, 1/2, (σ.σ. ενδεικτικό απόσπασμα από το 1^ο Τμήμα Χάρτη, Βόρειο)

Ανοικοδόμηση του Λιβαδίου, το Σχέδιο Μάρσαλ και το νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή στο Χάρτη του 1950 (αριθμός ιδιοκτησίας 201)

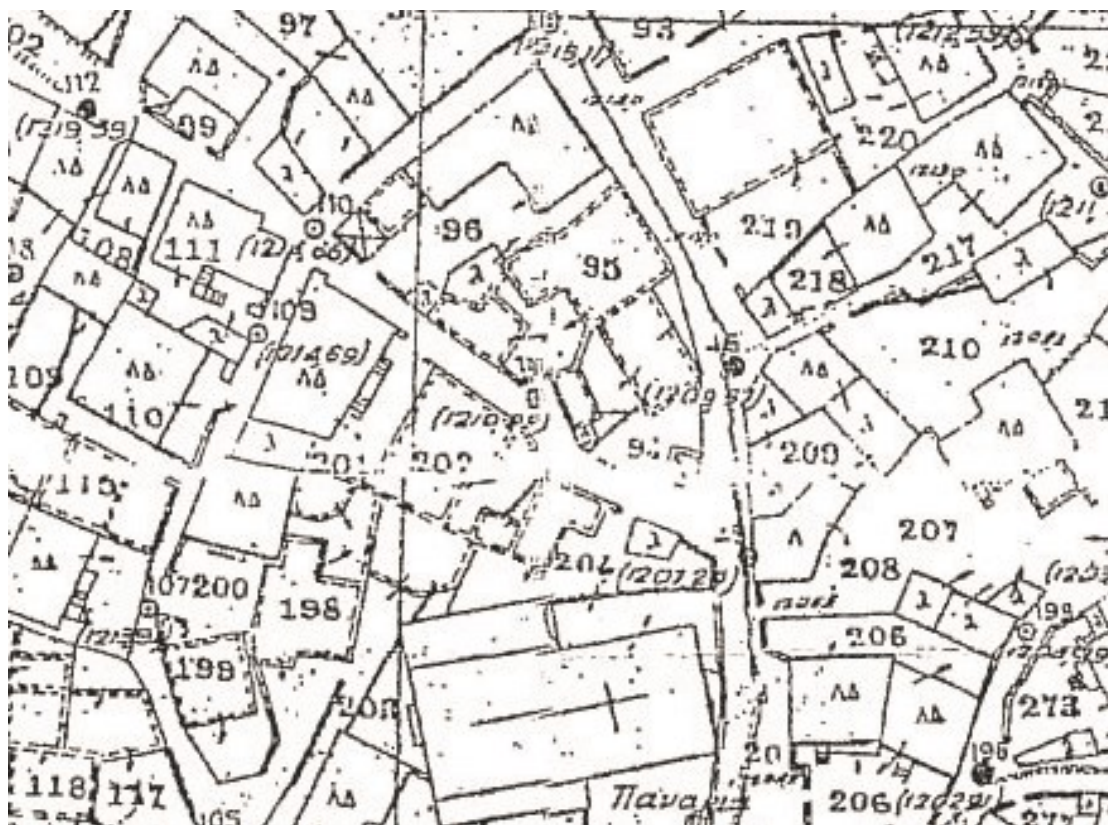
Η παραπάνω τοπογραφική αποτύπωση με την ένδειξη ΛΕΙΒΑΔΙ ΕΛΑΣΣΟΝΟΣ, σε δύο συνεχόμενα τοπογραφικά τμήματα (λόγω μεγέθους του οικισμού σχέδια 1 και 2) έγινε πιθανότατα στα πλαίσια εφαρμογής του σχεδίου Μάρσαλ, και στη τότε χρηματοδότηση και ενίσχυση της ανοικοδόμησης (όπως στην Ελλάδα και την Ευρώπη) λόγω της ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένης δόμησης του ορεινού Λιβαδίου με μεγάλο συντελεστή καταστροφής του οικιστικού συνόλου, όπως και σε άλλες αντίστοιχες περιοχές.

Φαίνεται ότι κρίθηκε αναγκαία αυτή η ακριβής αποτύπωση, προκειμένου να τεκμηριωθεί και τοπογραφικά το εύρος της νέας πραγματικότητας, και να υποβοηθηθεί απρόσκοπτα η ανοικοδόμηση κατεστραμμένων οικιών, χωρίς πιθανά προβλήματα αμφισβητήσεων των όμορων ιδιοκτησιών, που θα περιέπλεκαν την διαδικασία εάν δεν

υπήρχε μία επιστημονικά τεκμηριωμένη αποτύπωση από Υπηρεσία του Δημοσίου. Ενδεικτικά, το νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή, βρίσκεται βορειοδυτικά και σε πολύ μικρή απόσταση της εκκλησίας της Παναγίας (αρ. ιδιοκτ. 202). Είναι στη συμβολή δύο δρόμων, (με την μικρή χαρακτηριστική προεξοχή στη γωνία όπου και το υψομετρικό σημείο, με ευδιάκριτο το δίδυμο εξωτερικό μικρό κλιμακοστάσιο με το βοηθητικό κτίσμα δίπλα του.

Σύμφωνα με τον λεπτομερέστατο Χάρτη η βορεινή του πλευρά του σπιτιού βρίσκεται σε υψόμετρο 1214,69μ δρόμου (βλέπε υψομετρικό σημείο αρ. 110, με ένδειξη με υψομέτρου σε παρένθεση)

Όμορα και νοτιοανατολικά, το ήδη κατεστραμμένο από τον εμπρησμό σπίτι (αρ. ιδιοκτ. 202 και σε υψόμετρο 1209μ) που αποτυπώθηκε με τον τρόπο που προαναφέρθηκε δηλ. συνεχές εξωτερικό περίγραμμα και εσωτερικά διακεκομμένη γραμμή (συνιδιοκτησίας οικ. Βλυσνάκη, όπου στο οικόπεδο σήμερα υπάρχει μάντρα οικοδομικών υλικών).

Σ6. Απόσπασμα Χάρτη: Υπουργείο Ανοικοδομήσεως, Διεύθυνση Πολεοδομίας, Λειβάδι Ελασσόνας, Εκτέλεσης Κ. Παρθενιάδη, Ιανουάριος 1950, Κλίμακα 1:1000, 1/2, (σ.σ. 1^ο Τμήμα Χάρτη, Βόρειο)

Σύντομη φωτογραφική και σχεδιαστική «περιήγηση» στο νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή

Η αποτύπωση του νοικοκυρόσπιτου πριν τριάντα χρόνια, το 1999, επιτρέπει να έχουμε μια συνολική απόδοση της μορφολογίας και τυπολογίας πολύ κοντά στα αρχικά του χαρακτηριστικά δεδομένου ότι μεταγενέστερα έγιναν αυτοσχέδιες εργασίες ανακατασκευής της στέγης, υποστύλωσης με μεταλλικά στοιχεία των δαπέδων του ανωγείου, αντικατάστασης των αρχικών ξύλινων ταβανιών και επένδυσης των τοίχων (λόγω αποκλίσεων από την κατακόρυφο) με κατακόρυφες γυψοσανίδες. Χαρακτηριστική συμμετρική τυπολογία με λιθόστρωτο τον χώρο υποδοχής, δεξιά ο πρώτος χώρος καθιστικού, υπνοδωμάτιο, στενόμακρος διάδρομος που καταλήγει σε WC, αριστερά δεύτερο υπνοδωμάτιο και στη συνέχεια η κουζίνα.

Σ7. Κάτωψη Νοικοκυρόσπιτου (αρχοντικού) Βασκαλή. Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καββαθάς, Εβίτα Ποθητάκη

Φ8. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή: Η στεγασμένη είσοδος με την ιδιαίτερη μορφολογία του στεγάστρου, το εξωτερικό λίθινο δίδυμο κλιμακοστάσιο, οι προσβάσεις στον αποθηκευτικό ημιυπόγειο χώρο. Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού στο Λιβάδι Ολύμπου, 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καββαθάς, Εβίτα Ποθητάκη.

Ευδιάκριτη μορφολογία

Είναι ευδιάκριτη η μορφολογία του εδάφους, και η χάραξη των λιθόστρωτων δρόμων του χωριού που αφενός ακολουθούν τις υψομετρικές καμπύλες του επικλινούς εδάφους και αφετέρου διασταυρώνονται με κεκλιμένους δρόμους, καλντερίμια κάποτε (με οδοντωτές λίθινες προεξοχές) υποβοήθησης της προσπέλασης των ζώων. Στενοί δρόμοι, χαρακτηριστικές αποτμήσεις των λιθόκτιστων σπιτιών στις γωνίες για να μην δημιουργούνται εμπόδια στα φορτωμένα ζώα.

Φ9.Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή σήμερα, με την μικρή χαρακτηριστική εξοχή στη γωνία με την απότμηση, (λόγω προστασίας των φορτίων των ζώων) όπου και το WC, και τις τρεις σειρές ξυλοδεσιές

Φ10. Η βορειοδυτική όψη του νοικοκυρόσπιτου Βασκαλή σήμερα. Στο ενδιάμεσο των υδρορροών υπάρχει το ίχνος από την δεύτερη έξοδο διαφυγής με την μεταγενέστερη σφράγιση αυτής της χαμηλής-βοηθητικής εξόδου.

Η προστατευμένη θέση της κατοικίας. Η αυλόπορτα.

Είναι ευδιάκριτη, η προστατευμένη σχέση της Λιβαδιώτικης κατοικίας, με το άμεσο περιβάλλον του δρόμου, όπου μεσολαβεί στη περικλειστη πλακοστρωμένη αυλή, ο περιμετρικός λιθόκτιστος τοίχος, με την δίφυλλη ξύλινη αυλόπορτα, σκεπαστή και αυτή με σχιστόπλακα πάνω σε ξυλοδοκούς και πέτσωμα.

Χαρακτηριστικό στοιχείο στη δόμηση της αυλόπορτας, είναι η ύπαρξη αμφίπλευρα της πόρτας και στη βάση των λιθόσκιστων πεσσών, μικρών λιθόκτιστων καθιστικών, στοιχείο προσωπικής ανάπαυσης, αλλά και επικοινωνίας των γειτόνων.

Η διαφοροποίηση μεταξύ σπιτιών λαϊκών και νοικοκυρόσπιτων και των επονομαζόμενων αρχοντικών της εποχής, συνίσταται στην δομική έμφαση ήδη από την αυλόπορτα όπου το τοξωτό υπέρθυρο επιδιώκει να τονίσει τον ιδιαίτερο κοινωνικά χαρακτήρα του σπιτιού.

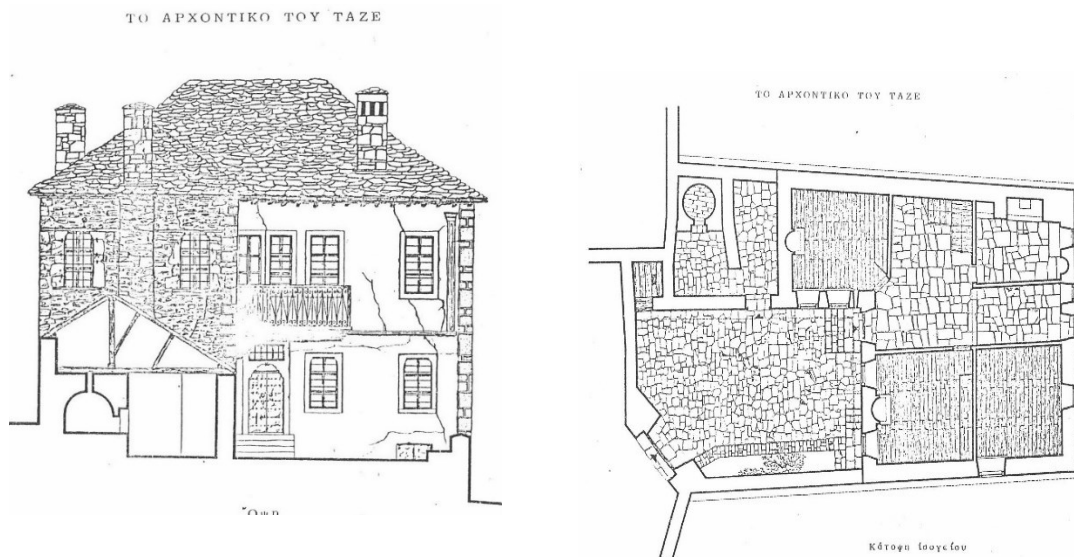
Φ11. Στη φωτογραφία, αριστερά, χαρακτηριστική αυλόπορτα με το μοναδικό σωζόμενο τοξωτό λίθινο υπέρθυρο του αρχοντικού Ταζέ με τις ορθογωνικές λαξευτές πέτρες των πεσσών, τα αμφίπλευρα πεζούλια, την τοξοειδή στέγη και τους χαρακτηριστικούς φαρδείς καρφωτούς ταμπλάδες.

Φ12. Στην φωτογραφία, δεξιά, χαρακτηριστική τυπική αυλόπορτα και μανδρότοιχος του νοικοκυρόσπιτου Κωνσταντίνου Δίκα (Ντίκα) και πατέρα του πρώτου Δημάρχου Κατερίνης μετά την απελευθέρωση της πόλης Νικολάου Κ. Δίκα, με σκαλιστά περίτεχνα φουρούσια (αρ. 96, ιδιοκτησίας στον Χάρτη του 1950). Η οικία αγοράστηκε στα μέσα της δεκαετίας του '50 από την οικογένεια του Αθανασίου Καψάλη, διατηρώντας αρκετά στοιχεία της αρχικής. (Η αυλόπορτα είναι αυθεντική αλλά έχει μεταφερθεί από την αρχική θέση)

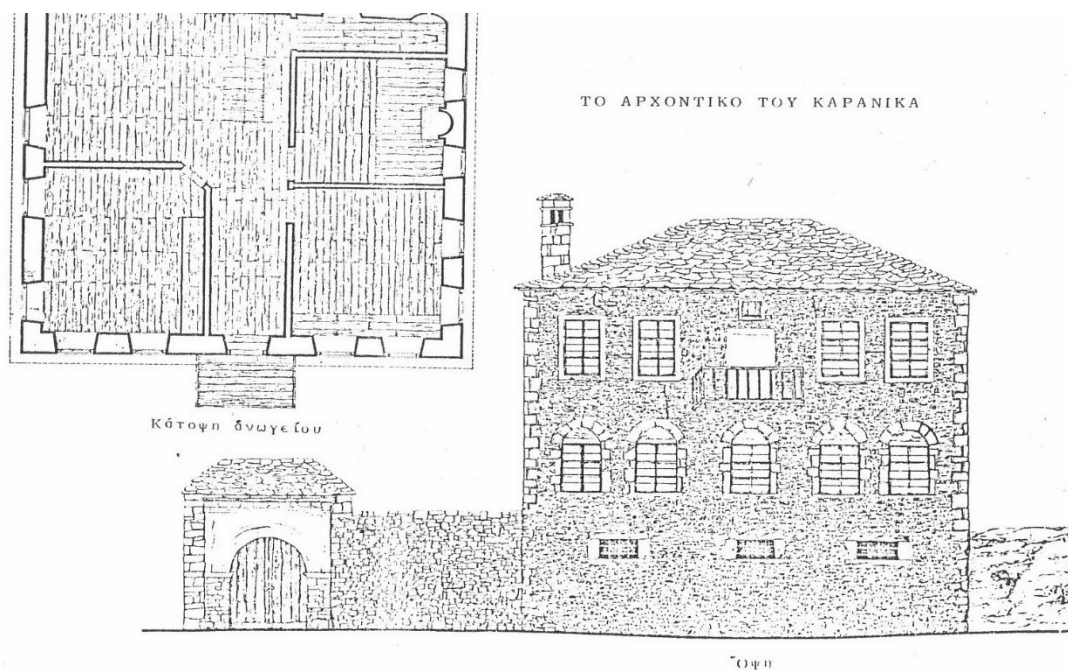
Κοινωνικές διαστρωματώσεις εποχής Νοικοκυρόσπιτα και αρχοντικά

Ήδη όπως έχει συμβεί σε όλους τους ιστορικούς και παραδοσιακούς οικισμούς, στον Ελλαδικό και όχι μόνο χώρο, έτσι και στο Λιβάδι σήμερα συνυπάρχουν -άλλοτε ευδιάκριτα άλλοτε όχι- στοιχεία αφενός του χθες όπου αποτυπώνεται η ίδια η κοινωνική διαστρωμάτωση, η οποία στη διαδρομή του χρόνου επαναπροσδιορίζεται και διαφοροποιείται, και αφετέρου στοιχεία του σήμερα σε συνδυασμό με τα ειδικά του χαρακτηριστικά ως ορεινού οικισμού στα 1200μ. που διαπερνά το σύνολο των σπιτιών. Έτσι γνωρίζουμε για τα λαϊκά σπίτια του Λιβαδίου (σπίτια - νοικοκυρόσπιτα) που το μεγαλύτερο τμήμα τους κατασκευάστηκε από ντόπια συνεργεία και για τα αρχοντικά όπου τεχνικά συνεργεία (ισνάφια) από Δυτική Μακεδονία και Ήπειρο, όπως αναφέρει στην έρευνά του ο Ν. Παπαωϊάννου.

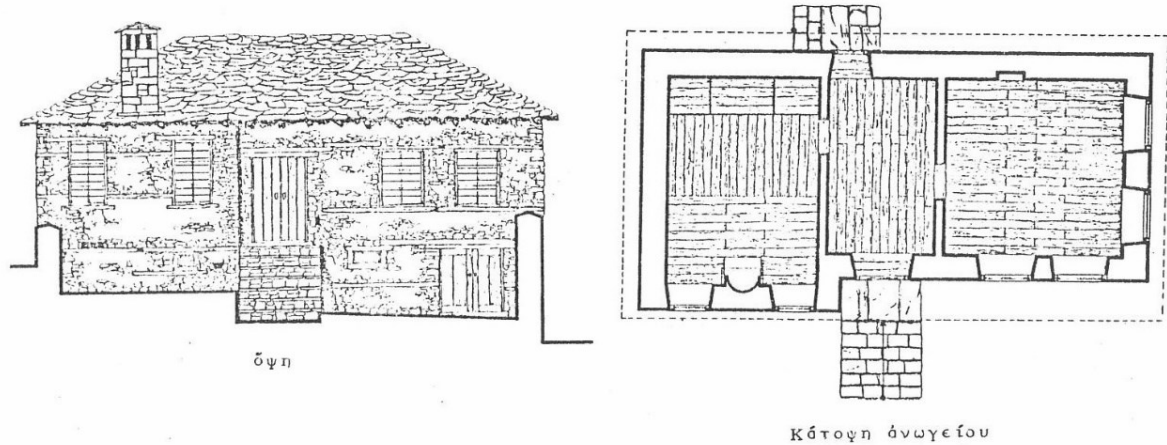
Για τα αρχοντικά του Λιβαδίου οποία έχουμε περιορισμένα στοιχεία μια που το τελευταίο (αρχοντικό του Ταζέ) διατηρήθηκε μέχρι τη δεκαετία του '80. Σήμερα όπως αναφέρθηκε διασώζεται η αυλόπορτα και τμήμα της εξωτερικής του τοιχοδομής του αρχοντικού.

Σ13. Αρχοντικό Ταζέ: (Έχει καταρρεύσει από δεκαετίες, ερείπιο σήμερα) Όψη αρχοντικού, από την αυλή και τομή του όμορου βοηθητικού κτίσματος.
 Σ14 Κάτοψη ισογείου (Αποτύπωση 1972 Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ)

Σ15. Αρχοντικό Καρανίκα (δεν διασώζεται σήμερα) : Κάτοψη του ανωγείου
 Σ16. Κύρια όψη με την αυλόπορτα και τον λιθόκτιστο περίβολο (αποτύπωση 1972, Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ).

Σ17. Σπίτι του Φαρδή (δεν διασώζεται σήμερα): Κύρια όψη
Σ18 Κάτοψη ανώγειου με την πετρόκτιστη κλίμακα, (Αποτύπωση 1972 Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ)

Προστασία και διαφυγή

Το στοιχείο της προστασίας από τις καιρικές συνθήκες είναι κοινό, ενώ η μέριμνα για την γενικότερη προστασία από επιβουλεύσεις και επιδρομές τρίτων (είτε Τούρκων, είτε ομάδων ληστών κα) διαφοροποιείται και περιλαμβάνει ειδικές εξόδους διαφυγής αλλά και προστασίας εντός του κελύφους του σπιτιού. (βλέπε ειδικές εξόδους – χαμηλές πόρτες και υπόγειους λιθόκτιστους θόλους.

Φ19. Χαρακτηριστικός πετρόκτιστος και περικλειστος «θόλος» (όπως τους ονομάζουν στο Λιβάδι) δηλ. υπόγειοι ή ημιυπόγειοι χώροι έκτακτης ανάγκης και προστασίας. (Θόλος του νοικοκυρόσπιτου Βασκαλή

Φ20. Αυλόπορτα Βασκαλή: Ο επιμήκης ποταμός ασφάλισης της αυλόπορτας, με ειδική τεχνική ελικοειδή λάξευση, προκειμένου να μην μπορεί από έξω να συρθεί

Κοινωνικές δυναμικές και συστατικά δόμησης Διάκριση αρχιτεκτονημένου και δομημένου χώρου.

Οι κοινωνικές δυναμικές σε κάθε περίοδο σηματοδοτούν και προσδιορίζουν τα ίδια συστατικά της δόμησης και της αρχιτεκτονικής σε ποιότητα και ποσότητα, σε τέχνη και τεχνική, σε σχεδιασμό και αυτοσχεδιασμό, σε συνέχειες και ασυνέχειες, σε δημιουργίες σε καιρούς ειρήνης και ευημερίας και σε καταστροφικές τομές σε καιρούς πολέμων ή μεγάλων φυσικών καταστροφών.

Η αρχιτεκτονική του χθες μπορεί να αποτελεί τη συνολικά κοινωνική, είτε ομαδική, είτε οικογενειακή ή ακόμη και προσωπική μνήμη. Αυτό που σήμερα οικοδομούμε, αύριο θα έχει περάσει στο παρελθόν αυτού του τόπου.

Ο κάθε ζωντανός κοινωνικά χώρος, όπως το Λιβάδι Ολύμπου, έχει ιστορική ταυτότητα και επωνυμία από το χθες μέχρι το σήμερα, ενώ το αύριο του κάθε πολύτιμου ανθρώπινου κρίκου αποτελεί μία φυσική συνέχεια και συμπλήρωμα στο ψηφιδωτό του αρχιτεκτονημένου και γενικότερα κτισμένου περιβάλλοντος που βιώνει και διαπλάθει. Η δημιουργική συνέχεια είναι πάντα το ζητούμενο, μαζί με την διαλεκτική σχέση με το χθες.

Η αρχιτεκτονική ως επιστήμη και τέχνη δημιουργεί άμεσα ή έμμεσα στοιχεία στο ψηφιδωτό του δομημένου περιβάλλοντος που εξ ορισμού αποτελούν πολιτιστικές ψηφίδες που προάγουν την ίδια την ανθρώπινη σκέψη και πολλές φορές το ίδιο το συναίσθημα, αλλά και ταυτόχρονα λειτουργούν έμμεσα παιδαγωγικά στο κοινωνικό σύνολο.

Η αρχιτεκτονική παράδοση είναι συνυφασμένη με τέχνη και τεχνικές. Δεν έχει πάντα τόσο σημασία το εντυπωσιακό διακοσμητικό στοιχείο ή το περίτεχνα δομημένο τμήμα ενός κτίσματος. Η τέχνη είναι συνυφασμένη με την έμπνευση και η τεχνική με τη γνώση και το μεράκι, με δεδομένα τα διαθέσιμα υλικά.

Ο εν γένει δομημένος χώρος μπορεί να είναι ακόμη σχεδιασμένος ή αυτοσχεδιαστικός, άτεχνος ή κακότεχνος, απρόσωπος ή επιτηδευμένος, αυθεντικός ή μιμητικός, χωρίς να είναι σε θέση να προσφέρει κάτι στο πολιτισμό, είτε στη τέχνη πέρα από κάποιου είδους ατομοκεντρική σκοπιμότητα.

Νεότεροι ή νεόδημοι οικισμοί, που δεν αποτελούν ιστορική συνέχεια παλαιότερων, δεν έχουν τα προνόμια των ιστορικών οικισμών όπου η αρχιτεκτονική τους παράδοση αποτελεί την βιβλιοθήκη πολιτισμικών αξιών και μνήμη του παρελθόντος, όχι για άκριτη μίμηση αλλά για συνθετική δημιουργία.

Φ21. Νοικοκυρόσπιτο, Βασ
καλή: Εσωτερική όψη πόρτας εισόδου.
Φ22. Διακοσμητικά μοτίβα στη βάση της τοξοειδούς οροφής προστασίας εισόδου

Οικιστική ποιότητα, παραγωγική και κοινωνική δυναμική

Το πλεονέκτημα αυτό της πλούσιας οικιστικής αρχιτεκτονικής, πολιτισμικής και αισθητικής παράδοσης το είχε το Λιβάδι.
Πλεονέκτημα όμως που δεν μπόρεσε (ή δεν θέλησε) να το αξιοποιήσει κατά τη διάρκεια της δικής του πλούσιας κοινωνικής του και οικονομικής του διαδρομής (με κύρια οικονομική βάση πλέον τον σημαντικότερο για την οικονομία της περιοχής αγροτοκτηνοτροφικό κυρίως τομέα).
Πλεονέκτημα που ίσως δεν συνειδητοποιήθηκε από την τοπική κοινωνία, διαχρονικά ζωντανή, εργατική και δραστήρια στο οποίο συνέβαλαν και τοπικοί (και όχι μόνο) παράγοντες.
Πλεονέκτημα που δεν μπόρεσε να συμβάλει αποφασιστικά και αξιοποιηθεί προς όφελος του Λιβαδίου συνολικά και της κοινωνίας, η κατά τα άλλα ισχυρή Λιβαδιώτικη παροικία στη στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, με άρρηκτους δεσμούς βιωματικούς, συναισθηματικούς, κοινωνικούς αλλά και εμπράγματων δικαιωμάτων με τον τόπο.
Πλεονέκτημα για το οποίο δεν υποβοήθησε στη κατεύθυνση αυτή η δημόσια διοίκηση και η αυτοδιοίκηση ως φορείς θεσμικά αρμόδιοι και επιτελικοί της συντεταγμένης πολιτείας και του τόπου, αρμόδιοι να διαβλέπουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και ανάγκες και κατάλληλα να σχεδιάζουν και να υλοποιούν (με χαρακτηριστικό παράδειγμα την επί δεκαετίες καθυστέρηση της μη επέκτασης του οικισμού, θέμα που τελικά οδεύει πλέον στη τελική επίλυσή του).

Φ23. Το Λιβάδι σήμερα: Άποψη τμήματος του οικισμού με εμφανή τα δομικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης οικοδόμησης

Αναλλοίωτη πολεοδομική υπόσταση

Η πολεοδομική του υπόσταση που παρέμενε σχεδόν αναλλοίωτη και ως οικισμός προϋφιστάμενος του 1923, προσδίδει και επιβεβαιώνει, οπτικά και ουσιαστικά, την εξ ορισμού παραδοσιακή ταυτότητα ως οικιστικό σύνολο.

Οικιστικό σύνολο και κοινωνία που ασφυκτιούσε επί δεκαετίες από τα προσκόμματα για τη μη επέκταση, με ποικίλα (ορατά και μη) αποτελέσματα και επιπτώσεις στον οικισμό και τους κατοίκους.

Το ετερόκλητο αυτό μίγμα γίνεται άμεσα αντιληπτό στο επισκέπτη όταν περιδιαβαίνει τον οικισμό, το οποίο μακροσκοπικά μετριάζεται ή και ανατρέπεται λόγω του ανάγλυφου του οικισμού στη βάση της Σάπκας και Τίταρου με την εντυπωσιακή του θέση να προβάλλεται και να απλώνεται μέχρι το φυσικό του ακραίο μπαλκόνι προς τον κάμφο της Ελασσόνας με μοναδική θέα προς τον Μίτικα όχι μόνο από τη θέση του άλσους Κιόσκι, αλλά από όλο τον οικισμό.

Φ24. Το Λιβάδι σήμερα: Μερική άποψη τμήματος του οικισμού

ΔΟΜΗΣΗ

Στο Λιβάδι η ντόπια πέτρα αποτέλεσε το βασικό δομικό υλικό μαζί με το σχετικά σπανίζων ξύλο που επίσης ήταν της ευρύτερης περιοχής του τόπου (οξιά).

Σε αντίθεση με άλλες περιοχές, η ξυλοδεσιές στις λιθοδομές, δεν χρησιμοποιούνται ευρύτατα και σπάνια συνεχόμενα.

Η μορφολογία λιτή, δωρική ως επί το πλείστον διαμορφώνοντας ορθογωνισμένους

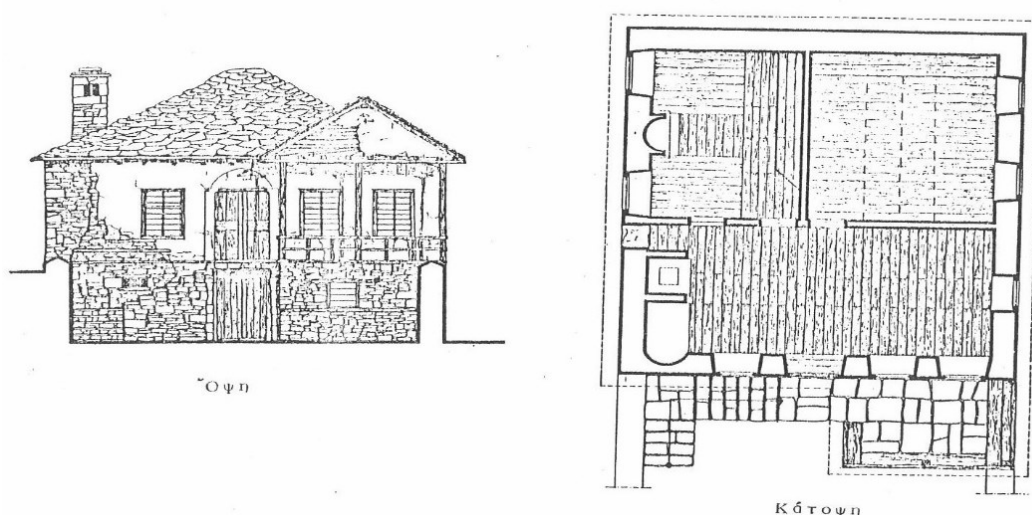
σχεδόν κυβικούς όγκους με επικάλυψη των συνήθως τετράρριχτων στεπών με σχιστόπλακα από νταμάρια του Τίταρου, πάνω στις πλαγιές του οποίου έχει κτιστεί.

Οι επιβαρυμένες καιρικές συνθήκες στα 1200μ σε συνδυασμό με το επικλινές του εδάφους, δημιούργησαν προϋποθέσεις αξιοποίησης υπόγειους-ημιυπόγειους χώρους βοηθητικών του σπιτιού με αποθήκες προστασίας και φύλαξης προϊόντων υποστηρικτικών ίδιας της οικιακής οικονομίας, μαζί με την αναγκαιότητα σ όσους είχαν ζωντανά να τα προστατεύουν και να τα φιλοξενούν. Δίπλα στο σπίτι ο απαραίτητος φούρνος.

Η καλή τεχνική είναι η αυτονόητη βάση της κοινωνικής συνείδησης του κτίστη δημιουργού απέναντι σ'αυτόν που θα στεγάσει την οικογένειά του. Εκεί οι κανόνες έχουν ηθική βάση και η συνείδηση της ευθύνης δεν μετριέται πάντα με την οικονομική αποζημίωση.

Έτσι έχουμε και στο Λιβάδι σπίτια απλά λαϊκά όπως ονομάζονται στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική, όπου οι βασικές τεχνικές δόμησης είναι με τρίστωτες εξωτερικές λιθοδομές. Εσωτερικά (όπου δεν υπάρχουν φέρουσες λιθοδομές) κατασκευάζονται χωρίσματα με κατακόρυφα ξύλινα υποστυλώματα, συνδεδεμένα με οριζόντια πηχάκια και επίχριση με λάσπη εμπλουτισμένη με κομμάτια από άχυρο. Η τεχνική αυτή (μπαγδατί) εφαρμόζεται και σε ορισμένα τμήματα εξωτερικών τοιχοδομών στον όροφο ποτέ όμως σε βορινή πλευρά!

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Σ26. Σπίτι Γεωργιάδη (δεν διασώζεται) Όψη σπιτιού. Διακρίνονται οι πόρτες οικίας και αποθήκης, τα σιδερόφρακτα παράθυρα.

Σ.27 Κάτοψη ανωγείου του σπιτιού του Γεωργιάδη με το λιθόκτιστο εξωτερικό κλιμακοστάσιο και την σκεπαστη βεράντα (Αποτύπωση 1972 Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ)

Φ25. Χαρακτηριστικά στοιχεία τυπικής δόμησης. Περιμετρική λιθοδομή, ξυλοδοκοί δαπέδων, περιμετρικά σενάζ (Υπόγειο Βασκαλή)

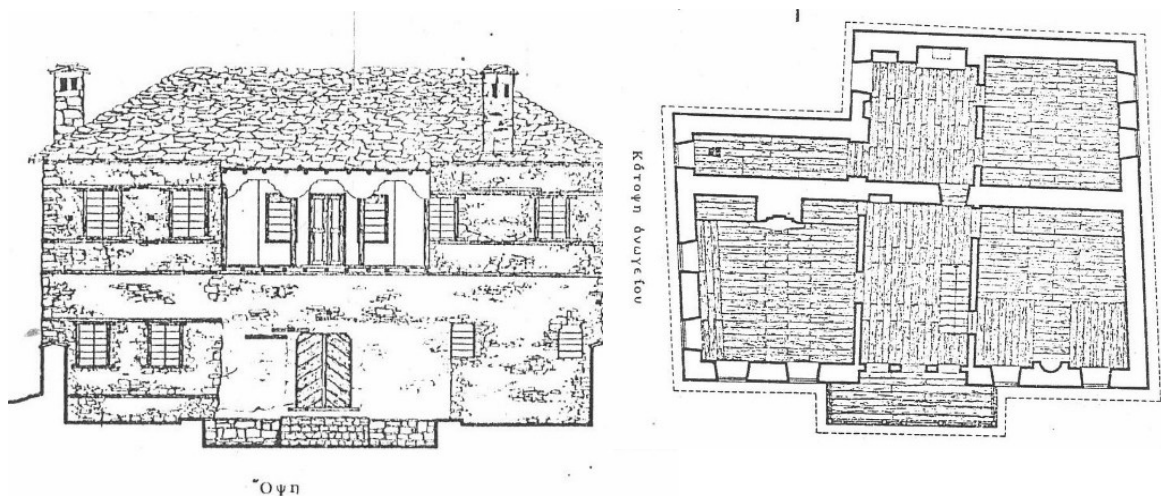
Τεχνικές δόμησης

Αντίστοιχες τεχνικές δόμησης και στα επονομαζόμενα νοικοκυρίσπιτα και αρχοντικά όπου συνήθως η έκταση είναι μεγαλύτερη και σε αρκετές περιπτώσεις είναι πλέον διόροφα πέραν του ημιυπογείου-υπογείου και του ορόφου του σπιτιού.

Σ αυτά παρατηρούμε προεξοχές είτε εξώστες σκεπαστούς. Η χρήση του ξύλινου καφασωτού με πηχάκια επιχρισμένα προκειμένου να διαμορφώσουν διακοσμητικές φόρμες χρησιμοποιείται, πιθανότατα επηρεασμένα από τεχνικές αντίστοιχες που να συνεργεία μαστόρων μεταφέρουν και ως εμπειρίες από μέρος σε μέρος.

Στο νοικοκυρόσπιτο Παράσχου, που μόλις τις τελευταίες δεκαετίες κατέρρευσε, παρατηρούμε αντίστοιχα μορφολογικά στοιχεία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το διακοσμητικό αυτό επαναλαμβανόμενο στοιχείο το συναντά κανείς στην όψη του αρχονταρικού της Μονής Μεγίστης Λαύρας πράγμα που δημιουργεί συνειρμούς πιθανής επιρροής είτε μέσω συνεργείων είτε όχι.

Σ27 Νοικοκυρόσπιτο Παράσχου: Όψη με την χαρακτηριστική τριπλή τοξωειδή διακοσμητική στέψη των υποστυλωμάτων σκεπαστού εξώστη(Ερείπιο σήμερα: Η στέγη ο επάνω όροφος έχουν καταρρεύσει)
Σ28. Κάτοψη ορόφου. Αριστερά το χειμερινό δωμάτιο, Δεξιά αμφίπλευρα του τζακιού τα δύο μιντέρια, Στο μέσο μπροστά χώρο το κλιμακοστάσιο και το βάθος η κουζίνα και αριστερά ο χώρος υγιεινής.(Αποτύπωση 1972 Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ)

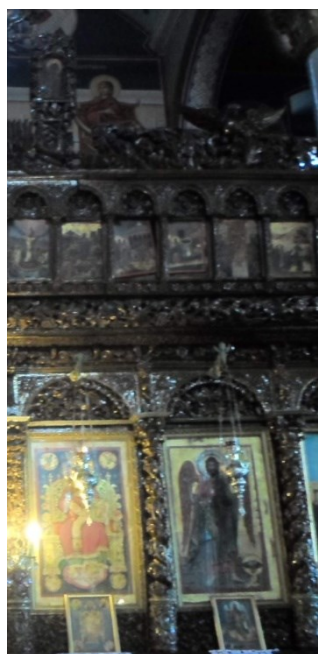
Εκκλησίες

Όπως σε πολλούς ιστορικούς οικισμούς έτσι και στο Λιβάδι σημαντικά σημεία αναφοράς αποτελούν οι τρεις ενοριακές εκκλησίες του, τρίκλιτες Βασιλικού ρυθμού και αποτελούν ταυτόχρονα τα σημεία αναφοράς των γειτονιών του τόπου.

Η εκκλησία των Άγιων Αναργύρων (επιγραφή ανακαίνισης 1760) βρίσκονται στο ιστορικότερο και γεωγραφικά ανατολικό ακραίο τμήμα του (στην περιοχή «Χοροστάσι»).(εκκλησία Αγ. Κωνσταντίνου)

Η εκκλησία Κοίμησης της Θεοτόκου Παναγίας, (ένθετη χρονολογία ανακαίνισης 1886 Μαΐου 10) από όπου περνά και ο κεντρικός οδικός άξονας που διασχίζει τον οικισμό και καλύπτει το ΒΔ τμήμα του. Η εκκλησία Κοίμησης της Θεοτόκου όπου είναι εμφανής η προέκταση του τέμπλου)

Σε εικόνες του τέμπλου «δια χειρός Δημητρίου» αναγράφεται ημερομηνία 1792 και αναγραφή επιθέτων της εποχής (Συνεφάκη, Παράσχου, Δήμου) επιβεβαιώνει και παραπέμπει τουλάχιστον σε ημερομηνία ανέγερσης ένα αιώνα πριν όπου και έγινε επέκταση του αρχικού τέμπλου αμφίπλευρα.(Βλέπε Φ.Εσωτερικό της Παναγίας)

(Φ. 31 Η εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου)

Η εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου (επιγραφή 1884 Ιουνίου 20) που επίσης βρίσκεται στον κεντρικό του άξονα και καλύπτει το Δυτικό του τμήμα.

Όλες με εξαιρετική αρχιτεκτονική μορφολογία και εξωτερικά (κυρίως ναός και κωδωνοστάσιο) και στο εσωτερικό τους (όπου το λιτό λιθόστρωτο δάπεδο συνδυάζεται με τα εξαιρετικής τέχνης ξυλόγλυπτα τέμπλα, άμβωνα κλπ στοιχεία).

Ο θρησκευτικός και ταυτόχρονα κοινωνικός ρόλος των εκκλησιών αυτών αποτυπώνεται και στη συνείδηση της τοπικής κοινωνίας και της Λιβαδιώτικης διασποράς όπου κοινές μνήμες, οικογενειακά και προσωπικά βιώματα διαπερνούν ηλικίες, φύλο, επαγγέλματα και κοινωνικές διαστρωματώσεις.

Ο σεβασμός που επιδείχθηκε στην ιστορική, αρχιτεκτονική, εκκλησιολογική, πολιτισμική μνήμη που συσσωρεύτηκε στο εξωτερικό και κυρίως εσωτερικό αρχιτεκτονικό περιβάλλον στις εκκλησίες αυτές, έχει προσδώσει λόγω της διατήρησης αυθεντικών στοιχείων (αρχιτεκτονικών, κινητών, μορφολογικών, και λειτουργικών) πρόσθετη μνημειακή και πολιτισμική αξία (με μικρές εξαιρέσεις αδόκιμων επεμβάσεων).

Φ 29. Εκκλησία Κοιμήσεως Θεοτόκου (Παναγίας): Το ξυλόγλυπτο τέμπλο

Φ 30. Η προσθήκη αμφίπλευρα του αρχικού τέμπλου με την ανακατασκευή της εκκλησίας σε μεγαλύτερες διαστάσεις.

Φ 31. Το περίτεχνο καμπαναριό της εκκλησίας του Αγίου Κωνσταντίνου με τα ένθετα περιμετρικά ωρολόγια.

Αδόκιμες τομές σε μνημεία

Στην ευρύτερη περιοχή του Λιβαδίου έχει ήδη καταγραφεί θεσμικά, δεοντολογικά και επιστημονικά μία αδόκιμη τομή και ασυνέχεια στην αρχιτεκτονική υπόσταση ενός ιδιαίτερα σημαντικού θρησκευτικού μνημείου με το μοναδικό σε τεχνική διασωζόμενο τοξωτό περιστήλιο, δημιουργώντας εύλογα κοινωνική δυσaréσκεια και προβληματισμό, αναδεικνύοντας την ανάγκη ενδεδειγμένων θεσμικού και κοινωνικού διαλόγου για θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και μνημείων.

Πρόκειται για το Καθολικό της Μονής Αγίας Τριάδας και το μέχρι τότε αυθεντικά σωζόμενο δάπεδο από φυσικές γρανιτόπλακες, απτή μαρτυρία της ιστορικής επανάστασης του Ολύμπου -μαζί με άλλα ειδικά δομητικά στοιχεία του Καθολικού και του τοξωτού λιθόκτιστου περιστήλιου του.

Παρά την ύπαρξη αναλυτικής, ολοκληρωμένης τεκμηριωμένης μελέτης αποκατάστασης από εξειδικευμένους επιστήμονες η μελέτη αξιοποιήθηκε τελικά αποσπασματικά και επιλεκτικά, τετελεσμένες δε ενέργειες έφεραν πλήρη αλλαγή στην μορφολογία και τυπολογία του μνημείου σβήνοντας μοναδικά σημαντικές ιστορικές μνήμες του τόπου.

Φ32. Πριν την καθαίρεση του λιθόκτιστου τοξωτού περιστυλίου, με υποστυλώματα από ειδικές λαξευτές πέτρες σε σχήμα δίσκου με εσωτερικές κεντρικές διατρήσεις, μοναδικό μέχρι τότε σωζόμενο δείγμα και δύο μεταγενέστερους της αρχικής φάσης λίθινους πεσσούς.

Φ33. Μετά τη καθαίρεση του αρχικού τοξωτού περιστυλίου του Καθολικού και στην συνέχεια κατασκευής νέας προσθήκης .

Μνημεία, μνήμες και ιστορικές τομές

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι σε βιωματικούς μνημειακούς χώρους, μοναστικής ορθόδοξης παράδοσης και ταυτόχρονα ιστορικής παράδοσης ενός τόπου, όπου η αρχιτεκτονική συνέχεια αποτελεί έκφραση και συστατικό του ίδιου τους του ρόλου, η ανακαινιστική τομή (όταν αυτή δεν έρχεται από βίαια και απρόβλεπτα γεγονότα όπως πχ μία πυρκαγιά ή σεισμό) **δεν** αποτελεί επιδιωκόμενο στόχο και αυτοσκοπό, όχι μόνο από επιστημονικό πρίσμα, αλλά κυρίως και ταυτόχρονα από πολιτισμικό, δεοντολογικό και αξιακό επίπεδο.

Φ34. Ανατολική όψη (εξωτερική πλευρά κόγχης ιερού) του λιθόκτιστου Καθολικού του παλαιού μοναστηριού Προφήτη Ηλία, δείγμα απέρριπτης καλλιτεχνικής δόμησης με αξιοποίηση αποκλειστικά λαξευτών λίθων της περιοχής.

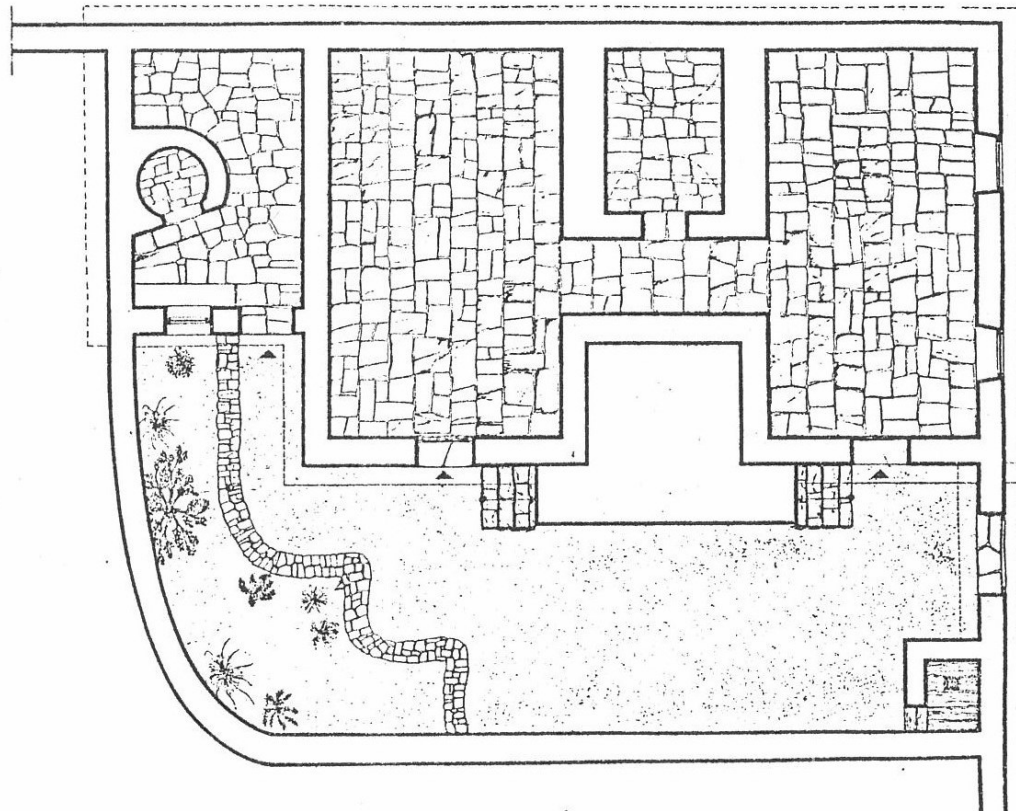
Μνήμες και βιώματα

Αρκεί κανείς να αναλογισθεί το ίδιο το συναίσθημά του όταν περιδιαβαίνει μετά από χρόνια γνώριμα μέρη, όπου αυθόρμητα αναζητά και προσπαθεί να αναγνωρίσει αυθεντικά διατηρούμενα απτά στοιχεία που και ο ίδιος βίωσε.

Είναι απλά η συνείδηση της δυναμικής του χρόνου, της ηλικίας, του στοχασμού και αναστοχασμού που η δυναμική της μνήμης (αρχιτεκτονικής, χώρου, περιβάλλοντος, τόπου) αναμοχλεύει συναισθήματα, συνειδήσεις, σκέψεις σε όλους τους ανθρώπους. Τέτοιες αλληλεπιδράσεις παράδοσης και συνέχειας, του χθες και του σήμερα, γίνονται περισσότερο κατανοητές σε πιο μικρές κλίμακες όπως ένας σχετικά μικρός οικισμός όπως το Λιβάδι σε σχέση με μία μεγαλούπολη.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

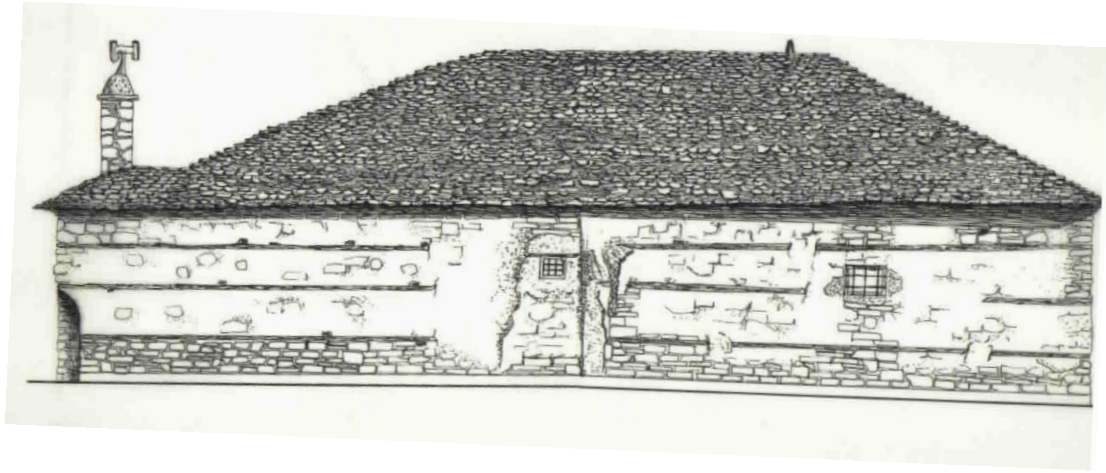
Συμπληρωματική σχεδιαστική και φωτογραφική τεκμηρίωση αυθεντικών πτυχών του νοικοκυρόσπιτου (αρχοντικού) Βασκαλή.

Σ 38. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή. Κάτοψη ημιυπογείου και αúλειου χώρου με την αυλόπορτα στο δεξι άκρο και τον μη διασωζόμενο σήμερα φούρνο αριστερά (Αποτύπωση 1972 Νίκος Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονας ΑΠΘ)

Σ39. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Κύρια όψη εισόδου από αúλειο χώρο Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καββαθάς, Εβίτα Ποθητάκη

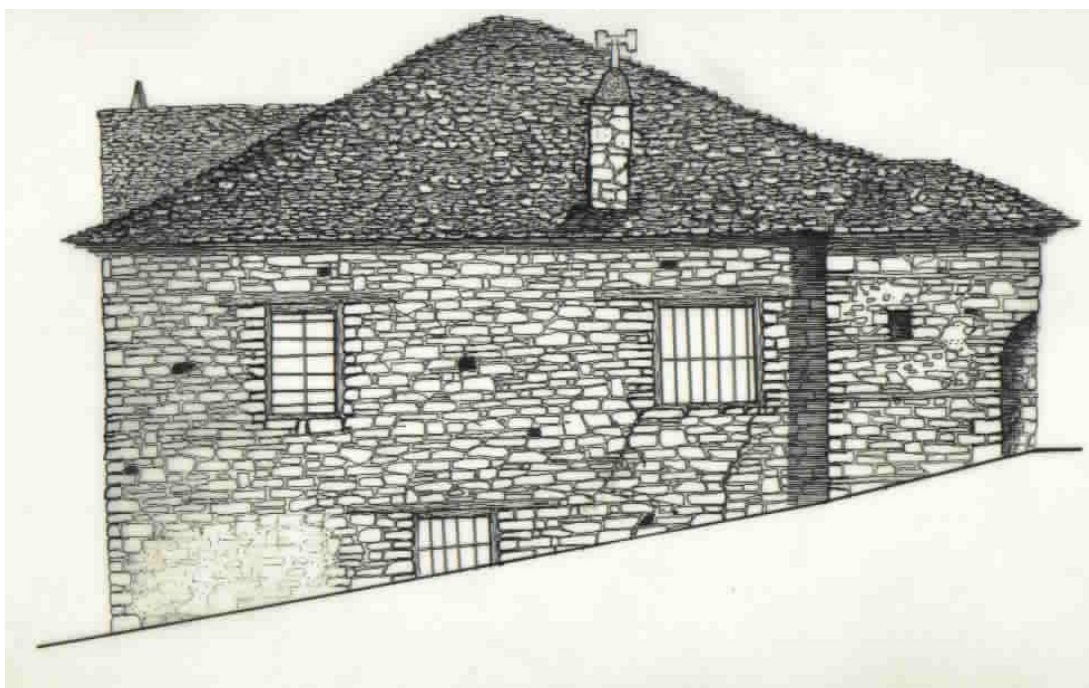

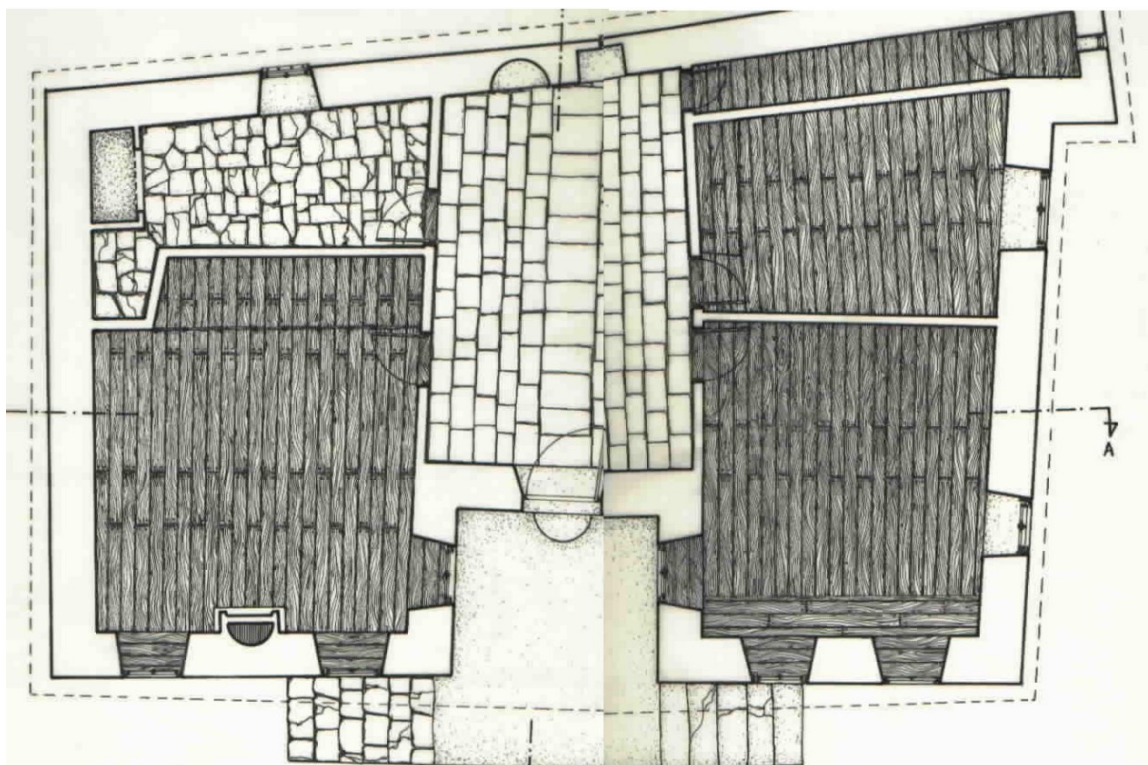
Σ40. Νοικοκυρόσπιτου (αρχοντικού) Βασκαλή: Βόρεια όψη. Στο άκρο το προεξέχον εσωτερικό WC.
Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καβαθάς,
Εβίτα Ποθητάκη

Σ40. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Τομή., Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καβαθάς, Εβίτα Ποθητάκη

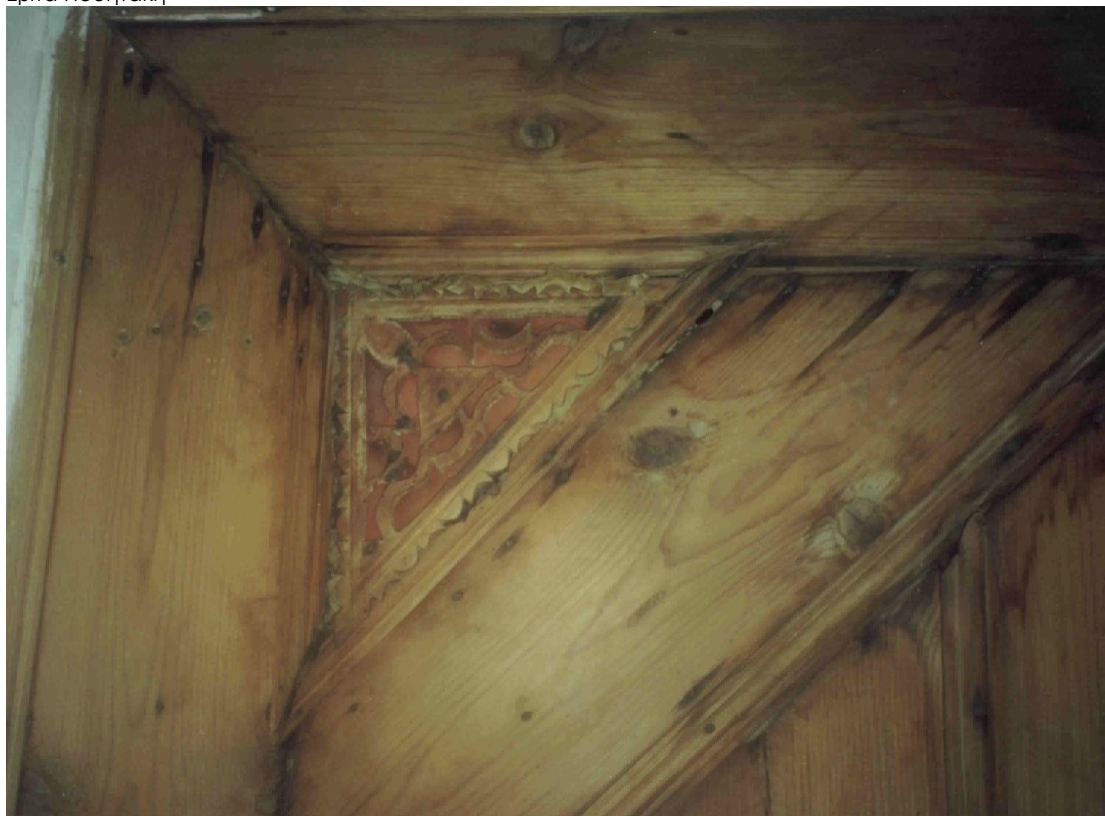
Σ40. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: πλάγια όψη. Στο άκρο το προεξέχον εσωτερικό WC. Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καβαθάς, Εβίτα Ποθητάκη

Σ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Βόρεια όψη. Κεντρικός χώρος υποδοχής με την έξοδο διαφυγής στο απέναντι τοίχο. Δεξιά ο χώρος για τους επισκέπτες, με τον υπερυψωμένο κτιστό χώρο καθιστικού και συνέχεια το υπνοδωμάτιο και στο άκρο το WC. Αριστερά το μεγάλο υπνοδωμάτιο με το τζάκι και την ολοτοίχιο ερμάριο- ντουλάπα (μεσάντρα ή μισάντρα) φύλαξης κλινοσκεπασμάτων και στη συνέχεια το μαγειρείο

Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καβαθάς, Εβίτα Ποθητάκη

Σ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Λεπτομέρεια στις τέσσερις γωνίες των ταβανιών (δεν διασώζονται σήμερα (Αρχιτεκτονική αποτύπωση παραδοσιακού σπιτιού, Λιβάδι Ολύμπου 1999, Νίκος Δίκας, Κώστας Καβαθάς, Εβίτα Ποθητάκη)

Φ 41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Αύλειος χώρος

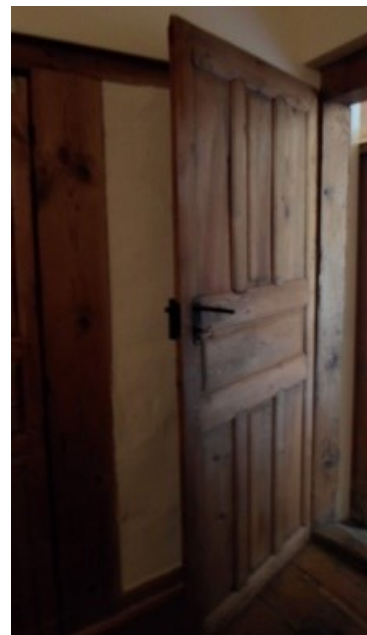
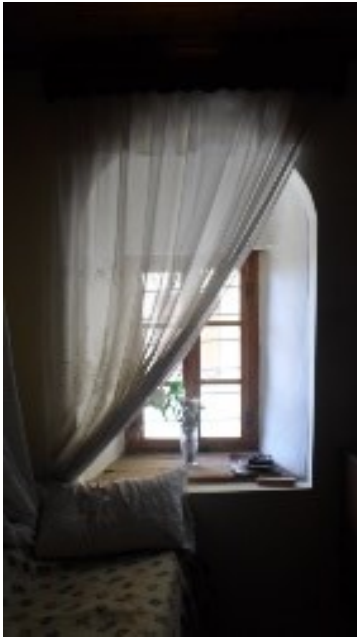

Φ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Λιθόστρωτη είσοδος της οικίας με ορθογωνικές πλάκες

Φ 41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Το σκεπαστό πλατύσκαλο της εισόδου

Φ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Εσωτερική άποψη του επίσημου οντά με τον ξύλινο επιμήκη καθιστικό φιλοξενουμένων.

Φ

Φ35. Φ36. Φ37. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικό) Βασκαλή. Τυπικό παράθυρο σε τοξωειδή κόγχη και εσωτερικές πόρτες WC (μέσο) και τυπική πόρτα δωματίων (δεξιά)

Φ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Η Μεσάντρα ή μισάντρα του μεγάλου υπνοδωματίου, ξύλινο επιμήκες ερμάριο με χωρίσματα και ταμπλαδωτές πόρτες, φύλαξης κλινοσκεπασμάτων χαλιών κλπ οικιακού εξοπλισμού

Φ41. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Η δεύτερη μεσάντρα ή μισάντρα του μικρού υπνοδωματίου, ξύλινο επιμήκες ερμάριο με χωρίσματα και ταμπλαδωτές πόρτες, φύλαξης κλινοσκεπασμάτων χαλιών κλπ οικιακού εξοπλισμού.

Φ42. Ο στενόμακρος διάδρομος που οδηγεί στο εσωτερικό WC, στο άκρο του σπιτιού.

Φ43. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Η αυλόπορτα με την ειδικά πελεκητή επιμήκη ξυλοδοκό, ασφάλισης εντός των αμφίπλευρων πεσσών, με ελαφρά τοξωειδή και μορφή και στρέψη, για να αποτρέψει το να σύρεται από την έξω πλευρά.

Φ44. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Σε δεύτερο πλάνο λεπτομέρεια διακοσμητικού που κοσμεί αμφίπλευρα τη σκεπαστή βεράντα εισόδου. Τυπική τεχνική φόρμας με ξύλινο σκελετό και πηχάκια επιχρισμένα με πατητό κονίαμα (γιαγλί) που περιέχει και άχυρο ή γιδότριχα.
Σε πρώτο πλάνο, αντίστοιχη διακοσμητική απόληξη των παραστάδων της πόρτας εισόδου , δηλ. τα επιμελημένα λαξευτά ορθογωνικά λίθινα στοιχεία, που πλαισιώνουν την πόρτα της εισόδου .

Φ45. Νοικοκυρόσπιτο (αρχοντικού) Βασκαλή: Η θέα προς τον Όλυμπο, από το πλατύσκαλο της εισόδου

Τάσσος Ν. Δίκας, αρχιτέκτονας
ομότιμο μέλος ΤΕΕ, πρ. πρόεδρος του Συλλόγου
Λιβαδιωτών Θεσσαλονίκης «Γεωργάκης Ολύμπιος»

Στη μνήμη
του πατέρα μου Νικολάου Αν. Δίκα
το γένος Αννέτας Κων. Χατζηγιαννούλη
(Λιβάδι 1905 - Θεσσαλονίκη 1994)